

Грі притаманні специфічні, характерні тільки для неї ознаки:

– гра є вільною, самостійною діяльністю, що здійснюється за особистою ініціативою дитини, де значною мірою реалізується бажання виявити свій задум, по-своєму діяти, змінювати реальне життя;

– наявність творчої основи, що завжди пов'язано з ініціативою, вигадкою, кмітливістю. У цьому процесі активно працює уява дитини, емоції, почуття. Творчий елемент є носієм індивідуальності кожного гравця, тому гра є засобом розвитку творчості, формування здібностей дітей. Граючись, діти не прагнуть до точного і бездумного копіювання дійсності, а вносять у свої ігри багато власних вигадок, фантазії. У творчій грі дітей у найрізноманітніших поєднаннях переплітаються реальність і вигадка, прагнення до точного відтворення дійсності з найнесподіванішими порушеннями цієї реальності;

– емоційна насиченість, оскільки у колективних іграх виявляються дружба, товарицькість, взаємна відповідальність. Дитині приносить задоволення досягнення результату, подолання труднощів.

Зазначимо, що за допомогою гри нормалізуються стосунки дитини з навколишньою дійсністю. Гра знімає негативізм, ліквідує егоїзм, вередування, тощо. У сучасній педагогіці гра розглядається як вид діяльності дитини, в якій поєднуються риси, характерні для будь-якої соціальної діяльності (цілеспрямованість, усвідомленість, активна участь) та специфічні, притаманні лише грі (свобода і самостійність, самоорганізація дітей, творчість).

Отже, гра як провідний вид діяльності дитини поєднує в собі як загальні для будь-якої соціальної діяльності ознаки, так і специфічні. Гра - це оперування знаннями; засіб їх уточнення і збагачення, шлях виправлення, а отже, й розвитку пізнавальних, моральних і творчих здібностей дитини.

Список використаних джерел

1. Карамушка Л.М. Рольова гра / Л.М. Карамушка // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; [головний ред.. В.Г. Кремень]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

УДК 373.3:159.952.13-057.874"7124"

КУХТА О.М.
БРИЖАК Н.Ю.
Мукачівський державний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА НЕСТАНДАРТНИХ УРОКАХ

Проблема розвитку пізнавальних інтересів шляхом упровадження нестандартних уроків надзвичайно актуальна сьогодні. Зокрема, це зумовлюється тим, що традиційний урок втрачає свою ефективність і для підсилення інтересу учнів отримувати знання, сучасний вчитель все частіше вдається до нетрадиційних форм організації навчальної діяльності. Важливим є те, що на даному етапі розвитку освітнього процесу постає питання, що ж є нестандартним уроком та які існують види цієї форми навчальної діяльності.

Поняття нестандартного уроку досліджували С. Антипова, В. Паламарчук,

Д. Рум'янцева, Л. Лухтай, особливості нестандартного уроку визначали Е. Печерська, О. Митник, В. Шпак, класифікації нестандартних уроків подавали І. Малафійк, М. Вашуленко, Н. Волкова.

Існує кілька поглядів щодо суті нестандартних уроків. Так, на думку вчених (О. Антипової, В. Паламарчук, Д. Рум'янцевої), суть нестандартного уроку полягає в такому структуруванні змісту й форм, яке б викликало насамперед інтерес учнів і сприяло їхньому оптимальному розвитку й вихованню [1, с. 374]. Дослідження М. Вашуленка дають змогу стверджувати, що нестандартний - це урок, який позбавлений шаблону, трафарету в його організації, він ґрунтується на оригінальному, творчому підході у визначенні змісту, методів, засобів навчання [2, с. 24]. Зокрема, Л. Лухтай називає нестандартним такий урок, який не вкладається (повністю або частково) в межі виробленого дидактикою навчального процесу, на якому вчитель не дотримується чітких етапів, методів, традиційних видів роботи [3]. Як бачимо, на сучасному етапі розвитку дидактичної науки немає чіткого визначення цього поняття, його сутності як педагогічної категорії.

М. Вашуленко визначає мету нетрадиційних уроків, яка полягає у формуванні в учнів цілісного світогляду про навколишній світ, активізація їх пізнавальної діяльності; якості засвоєння сприйнятого матеріалу; створення творчої атмосфери в колективі учнів; виявлення здібностей учні та їх особливості: формування навичок самостійної роботи школярів з додатковою літературою, таблицями міжпредметних зв'язків, опорними схемами; підвищення інтересу учнів до матеріалу, що вивчається; ефективна реалізація розвивально-виховної функції навчання [2, с. 24–25]. А також називає такі істотні ознаки нестандартного уроку:

1) гнучкість структурної побудови: розпізнавальною ознакою нестандартного уроку є його гнучка структурна організація.

2) зміна усталених функцій учителя й учнів: на нетрадиційних уроках учні є активними суб'єктами навчально-пізнавальної діяльності.

3) активне застосування групових форм роботи: уроки на зразок ділової чи рольової гри, уроки-змагання передбачають розподіл учнів на невеликі групи, кожна з яких виконує окреме завдання.

4) максимальна реалізація міжпредметних зв'язків: інтегровані, міжпредметні уроки дають можливість формувати цілісне уявлення про проблему, яка вивчається [2, с. 24–25].

Методисти, вчителі-практики пропонують різні нестандартні уроки, серед яких ми виокремили такі: уроки-дискусії, уроки-подорожі, уроки-змагання, уроки-дослідження, уроки типу КВК, уроки-сюжетні замальовки (урок-казка, урок-ранок).

Н. Волкова [1, с. 374] поділяє нестандартні уроки за структурою, способом проведення та особливостями на: уроки змістовної спрямованості, уроки на інтегративній основі, уроки між предметні, уроки-змагання, уроки суспільного огляду знань, уроки комунікативної спрямованості, уроки театралізовані, уроки-подорожування, уроки-дослідження, уроки з різновіковим складом учнів, уроки-ділові, рольові ігри, уроки драматизації, уроки-психотренінги.

Нестандартний урок – передусім творчість, самобутність, навіть мистецтво

педагога, вчителя-майстра, який може організувати діяльність класу так, щоб учні в міру можливості працювали самостійно, а він керував цією діяльністю, забезпечуючи її необхідними дидактичними матеріалами. Для таких уроків характерною є інформаційно-пізнавальна система навчання – оволодіння готовими знаннями, пошук нових даних, розкриття внутрішньої сутності явищ через диспут, змагання.

Порівняно із звичайним, нормативним заняттям нестандартний урок стимулює пізнавальну самостійність, творчу активність та ініціативу школярів. Пізнавальна діяльність учнів при таких способах її організації в основному має колективний характер, що створює передумови для взаємодії суб'єктів навчання, дає можливість обміну інтелектуальними цінностями, зіставленню і узгодженню різних точок зору про об'єкти, що вивчаються на уроці.

Отже, для розвитку пізнавального інтересу доцільно використовувати нестандартні форми проведення уроків, організовані в певну систему, які дають матеріал для роздумів, можливість виявляти ініціативу й самостійність потребують творчої активності, виховують дух колективності, позитивно впливають на загальний розумовий розвиток молодших школярів, їхні пізнавальні інтереси.

Список використаних джерел

1. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. / Наталія Павлівна Волкова. – К.: Академвидав, 2007. – 616 с.
2. Методика навчання української мови в початковій школі: навч.-метод. посіб. для студ. ВНЗ / ред. М. С. Вашуленко. – К.: Літера ЛТД, 2010. – 364 с.
3. Лухтай Л. К. Нестандартний урок / Л. К. Лухтай // Початкова школа. – 2002. – № 3. – С. 31 – 35.

УДК378.1

STANISLAV KUCHTA, Ing.
ANNA ORŠULÁKOVÁ, MBA., Ing.,
JÁN BENKO, Mgr, PhD
SOŠ podnikania, Masarykova 24, Prešov, Slovensko

EDUSCRUM AKO INOVATÍVNA VYUČOVACIA METÓDA APLIKOVANÁ VO VYUČOVACOM PROCESE SOŠ PODNIKANIA V PREŠOVE SO ZAMERANÍM NA ZLEPŠENIE UPLATNENIA ABSOLVENTA ŠKOLY NA TRHU PRÁCE

V posledných rokoch je čoraz väčší tlak na zmenu tradičnej školy na modernú školu, ktorá bude pripravovať študentov pre prax, spoločnosť, pre čo najrýchlejšie a najlepšie sa uplatnenie na trhu práce. V rámci Európy a európskych krajín dochádza tiež k vývoju pohľadu na to, čo by mala prinášať škola 21. storočia a akými metódami a vyučovacími koncepciami by k tomu mala dospieť.

Európska vzdelávacia politika v posledných rokoch smeruje svoje vzdelávacie zámery tiež na aplikáciu moderných metód a koncepcií do vyučovacieho procesu, ako cestu najmä na zatriktívnenie učenia, zmenu vzťahu pedagóg – študent vo vyučovacom procese, posilnenie vyučovania smerom k praxi a spoločnosti, posilnenie vzdelávacej aktivity a flexibility samotného študenta, ale taktiež hlavne na zlepšenie konkurencieschopnosti absolventa školy v reálnom živote.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>